



CAMPI QUI PUGUI, QUE ARRIBEN ELS POETES

L'ARDENTOR DE L'ESTIU O L'ENARDIMENT DE LA PLATJA

—Oh mar, miratge de les ombres orfes,
obre'm l'abís del teu solatge pur!

J. V. FOIX

La pell cremada, la sorra com si fos radioactiva, les xavales dansant pel mig de la fresca glaçonada mediterrània, ses natgeres ens semblen els nous timbals d'una societat mutant, quan el seny esdevé fallera pels sextercis, els ducats o senzillament els maravedisos. A dojo la música estrident, els impulsos senyorívols dominen la «jugada» i la vista, l'oïda, l'olfacte i el tacte són les constants d'una equació matemàtica que gairebé deixa fora de lloc la poesia.

DE MANDRA ABSOLUTA

(...)

Si tabac de frau despèn
és que li porten al mas
dones que fan d'escarràs,
el guardaagulles del tren,
un mariner d'aigua dolça
que duu patilles de molsa,
o només la bona sort
que sembla que ve de l'hort.

(...)

Deixem de moment a Guerau de Liost amb les seves *Sàtires*, tan ben editades per la Selecta i de les quals ja en parlarem un altre dia, tot recollint les atinades observacions de l'estudiós Comas dins «Estudis de Literatura Catalana» de la Destino. No escau certament la lectura poètica amb les «activitats» costeres recolzats panxa enlaire, meditant devers les aplicacions del zen o les peles que queden per a passar el dia.

Però, amb tot, algunes obres són ben adients com ara les «Cançons de rem i de vela» d'en Sagarra, «L'irradiador del port i les gavines» d'en Papasseit, «Poesies» d'en Màrius Torres, «Auques i ventalls» d'en Carner, Obra Completa d'Estellés «Les dones i els dies» d'en Ferrater, «Poemes de l'Alquimista» d'en Palau i Fabre, etc.

A la vora el mar hi havia una donzella... Però ara, res de res i ja ens entenem. Dins el punt «El naufragi i la mort» (vegeu l'obra de Pere Quart per més senyals) de l'Antologia d'en Castellet-Molas, un poema del docte Espriu s'enceta amb la coneguda tornada popular:

A la vora del mar. Tenia
una casa, el meu somni,
a la vora del mar.

Alta proa! Per lliures
camins d'aigua, l'esvelta
barca que jo manava.

Els ulls sabien
tot el repòs i l'ordre
d'una petita pàtria.

Com necessito
contar-te la basarda
que fa la pluja als vidres!
Avui cau nit de fosca
damunt la meva casa.

Les roques negres
m'atrauen a naufragi.
Captiu del càntic,
el meu esforç inútil,
qui pot guiar-me a l'alba?

Ran de la mar, tenia
una casa, un lent somni.

Gatzara a la platja i no pas de moros a la costa; xafogor dins el connubi homes-natura, de sobtada l'allau dels dormilegues; són les onces i amb prou feines s'hi cap; «Helados, helados». Cal gratar-se la butxaca; mar endins se'n va la barca. Apa, noi, anem-hi tots, correm-hi... Ens saciem de sal dins aquest món escanya-pobres que hem reconegut com a oficina de vacances pagades; la platja, en cinerama, se'ns llueix com un seductor parany del qual pocs volen —dels qui poden, eh?— deslliurar-se.



CRANC

Si a Tossa l'amiga
que es banya s'exclama:
—Un cranc em pessiga
el moll de la cama!,

el fet no propala
quan el cranc l'escull
en obscura sala
c en cotxe curull.

M'oblidava, el **Bestiari** de Pere Quart, com potser un centenar d'obres més també són vàlides per a llegir entre àpat i àpat de suca-mulla mediterrània. Retornen els transistors: «La última noche que pasé contigo, quisiera olvidarla pero no he podido, la última noche que pasé contigo hoy quiero olvidarla por mi bien. Porque te fuistes, aquella noche, porque te fuiste sin regresar y me dejaste aquella noche con el recuerdo de tu traición». Són els condicionaments, l'ambientació i la tràgica dicotomia d'un món que va com pot o com volen.

JOSEP M. FIGUERES

EL CEMENTIRI DELS MARINERS

Quan la passada del vent afina
la tarda tèbia del mes d'agost,
penges com una morta gavina
dalt de la pedra grisa del rost.

Des de les blanques parets estretes
veus una mica de mar només;
i encara et poses tot de puntetes,
blanc cementiri dels mariners.

(...)

Les dones seuen a les cadires
amb aquells aires manifassers...
I ningú pensa que tu respires,
blanc cementiri dels mariners.

(...)

Jo et vinc a veure per la drecera,
seguint les vinyes, deixant el port;
i em vivifiques amb la manera
clara i tranquil·la de dir la mort.

De baldraga surt la mullada, el desengany amb la nòrdica o la del Sud, que de tot hi ha a les vinyes verdes vora el mar, s'oblida com un giravolt pel passeig marítim, la ginesta floreix i amb escreix la testa es posa a to amb les begudes grogues dels bars de la zona, l'enginy s'evapora amb les lúcides salutacions als déus alcohòlics, la lògia de play-boys es concentra, mentre els qui d'en tant en tant beuen play-boy es dissolen...

«Si es pogués moure tanta gent!», proclama un dels companys. «No hi ha res a fer», canta l'altre amb el cansament de generacions que no s'han arrossegat per la platja. «Això és la joia —ser un ocell, creuar / un cel on la tempesta deixà una pau intensa», vaig pensant, alhora que «així un núvol es fon i deixa el cel més blau. / Així una fulla pensa que es fa lliure quan cau, / (...) Ja vençut, però encara sota el meu estendard / —més tard, potser seria massa tard». En fi, les cabòries d'una ment divagant / que recorda a Màrius Torres, mentre el cuixam enbiquinat, la quitxalla espolsant-se la sorra al teu damunt, («Así te la comieras!») la ferum que deixa la feram, però tots crancs i sempre mans afinades i passa endarrerida:

